

“Сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен Әлмәт интернат-мәктәбе”  
дәүләт бюджет гомуми белем учреждениесе

Педагогик  
киңәшмә утырышында каралды  
“29”август 2022 ел. №1  
Интернат мәктәбе директоры  
\_\_\_\_\_Л.Р.Мартынова  
Боярык белән кертелде № 98-0  
“ 31 ” 08 2022 ел

**9нчы КОРРЕКЦИЯ** сыйныфы өчен  
туган (татар) теленнән һәм әдәбияттан уку предметы буенча  
эш программасы  
Атнага **0,5** сәгать, елга **17** сәгать

Төзүчесе:  
**татар теле һәм әдәбият укытучысы Мөхәммәтжанова Л.Ф.**

Килешенгән:  
Директор урынбасары \_\_\_\_\_ И.Б.арифуллина

МБ утырышында каралды, беркетмә №1 “26 ”август 2022 ел  
МБ җитәкчесе \_\_\_\_\_ М.Г.Шәрипова

Әлмәт 2022 ел

## АҢЛАТМА ЯЗУЫ

Эш программасы түбәндәге документларга нигезләнеп төзелде:

### **Эш программасы статусы.**

1. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясендә белем бирү турында”гы Законы (21.12.2012, №273-ФЗ)
2. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясе халык телләре турында”гы Законы (25.10.1991, №1807-1, ред.12.03.2014)
3. Сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән укучылар өчен ФГОС нигезендә башлангыч гомуми белем бирү буенча жайлаштырылган төп гомуми белем бирү программасы.
4. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Инвалид балаларны өйдә тәрбияләү һәм укуы тәртибе һәм инвалидларның белем алу мөмкинлеген тәмин итү буенча социаль ярдәм күрсәтүнең өстәмә чаралары турында" 16.06. 2008 ел, 401 нче карары.
5. Татарстан Республикасының “Мәгариф турында”гы Законы (22.07.2013, № 68-ЗРТ)
6. “Татарстан Республикасының халык телләре турында” Законы (8.07.1992, №1560-ХП; ред. 12.06.2014 №53-ЗРТ)
7. Авторлык программасы: Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укуы программасы(1 — 11 нче сыйныфлар) /Төзүче-авторлар: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л.Малафеева, Казан:2018
8. Әлмәт интернат мәктәбендә дисциплина, предмет, уку курсларының эш программалары раслануы, эшләр тәртибе, структура нигезләмәсе 31.08.22 № 98-О.
9. Татарстан Республикасы Әлмәт-интернат мәктәбенең 2022-2023 нче уку елына программасы.
10. Татарстан Республикасы Әлмәт-интернат мәктәбенең 2022-2023 нче уку елына базислы уку-укуы планы.
11. Татарстан Республикасы Әлмәт-интернат мәктәбенең 2022-2023 нче уку елына эш программасы турында нигезләмә (локальный акт).

Рус мәктәбенең 9 нчы сыйныфы рус төркемнәрендә татар теле укуының **төп максатлары:**

1. Укучыларның гомуми белем мәктәбендә үзләштергән белемнәрен һәм сөйләм күнекмәләрен камилләштерү һәм тирәнәйтү.
2. Татар телен халыкның рухи, эхлакый, мәдәни хәзинәсе буларак аңларга ирешү.

### **Төп бурычлар:**

1. Тел күренешләрен танып белергә, чагыштырырга, гомумиләштерергә күнектерү.
2. Алган белемнәрен җанлы аралашу шартларында кулланырга өйрәтү.
3. Укучыларның орфографик, пунктицион грамоталылык дәрәжәсен камилләштерү.

### **Укучыларның белем, осталык һәм күнекмәләренә таләпләр:**

1. Татар теленең һәм әдәбиятының дөньякүләм тоткан урыны турында мәгълүмат бирү;
2. Татар һәм рус телләрендәге аерым грамматик категорияләренң тәңгәл килү-килмәвен белү;
3. Татар теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик, пунктицион нормаларын белү һәм, аларга нигезләнеп, телдән яки язма сөйләм күнекмәләрен булдыру;
4. Аралашу ситуацияләренә бәйле лексик берәмлекләрен, аларның синонимнарын һәм антонимнарын төгәл һәм урынлы куллана белү;

5. Татар теленең фразеологик берәмлекләрен таний һәм сөйләмдә куллана белү;
6. Гади һәм кушма жөмлэлэрнең төрен белү;
7. Татар жөмлэсендэ сөйлэм яңалыгының хэбэр алдында урнашуын белеп, оештыру осталыгына ия булу;
8. Татар һәм рус теллэре арасындагы тарихи, мәдэни бэйлэнешлэр турында белү;
9. Төрле чыгаганаклардан (фэнни-популяр текстлар, массакүләм мәгълүмат чаралары, интернет һ.б.) файдаланып, кирэкле мәгълүматны таба һәм башкаларга телдән яки язмача житкерэ алу;
10. Мэдэниара аралашу ситуацияләрендэ әңгәмэ корә алу;

Үрнэк программада (Р.З.Хәйдэрова.Рус телле балаларга татар телен һәм әдэбиятын коммуникатив технология нигезендэ укыту программасы.1-11 сыйныфлар (рус телендэ сөйлэшүче балалар өчен): 1-11 сыйныфлар , 2011 ел) 10 нчы сыйныфта татар теле һәм татар әдэбияты дәресләренэ барысы 136 сэгать үткэрү каралган. Тел өйрэтү процессында татар теле һәм татар әдэбияты дәресләре үзара шартлы бэйлэнештэ булганлыктан, программада бирелгән сэгатьлэр санына татар теле дәресләре саны да, әдэбият дәресләре саны да керэ.

Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгының 13.08.2012нан 9777/12 №лы “Томуми төп белем бирү дэүләт стандартын тормышка ашыручы ТР мәктэплэренэң I-IX сыйныфларының уку планы” буенча тэкъдим хатына нигезлэнеп, мәктэпнең базис планы нигезендэ **сэгать саны:** барлыгы : 17 сэгать; атнага – 0,5 сэгать.

### Тематик план

| № | Дәрес темасы                                                                                                                    | Укучыларның эзерлегенә таләпләр                    | Сүзлек                        | Үткәрү вакыты  |      |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------|----------------|------|
|   |                                                                                                                                 |                                                    |                               | план           | факт |
| 1 | Образование глагола условного наклонения.<br>Шарт фигыльнең ясалышы.                                                            | Шарт фигыльнең ясалышын белү                       | Сайламак булды, начар         | 7.09<br>14.09  |      |
| 2 | Виды придаточных предложений.<br><br>Иярчен кушма жөмлэләрнең төрләрe.                                                          | Иярчен жөмлә төрләрeн белү                         | Вәзир,гәүһәр,өянке            | 21.09<br>28.09 |      |
| 3 | А.Шамов. “В госпитале”.<br>А.Шамов “Госпитальдә” .                                                                              | Күнегүләр эшләп белемнәрне ныгыту                  | Агарынган,хәрәкәтчән, каплады | 5.10<br>12.10  |      |
| 4 | Правильное использование синтетических, аналитических средств связи.<br>Аналитик,<br>синтетик бәйләүче чараларны дәрeс куллану. | Аналитик,синтетик бәйләүче чараларны дәрeс куллану |                               | 19.10<br>26.10 |      |
| 5 | Использование в речи числительных.<br>Санны сөйләмдә куллану.                                                                   | Санның төзелешен белү                              |                               | 9.11<br>16.11  |      |
| 6 | Звукоподражательные слова.<br>Аваз ияртемнәрe.                                                                                  | Аваз ияртемнәрe, ымлыклар                          |                               | 23.11<br>30.11 |      |
| 7 | Междометия.<br>Ымлыклар.                                                                                                        |                                                    |                               | 7.12<br>14.12  |      |
| 8 | Повторение модальных частей речи..<br>Модаль сүз төркемнәрeн кабатлау.                                                          | Модаль сүз төркемнәрeн белү                        | Култыклап алып,<br>житәкләдe  | 21.12<br>11.01 |      |

|    |                                                                                     |                                                               |                                       |                |  |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------|--|
| 9  | Сложные предложения с придаточными места.<br>Иярчен урын жөмлэлә кушма жөмлэләр.    | Иярчен урын жөмләне таний белү                                |                                       | 18.01<br>25.01 |  |
| 10 | Сложные предложения с придаточными цели.<br>Иярчен максат жөмлэлә кушма жөмлэләр.   | Иярченле кушма жөмлэләрнең төрләрән аера белү                 | Ут йоту,харап булган                  | 1.02<br>8.02   |  |
| 11 | Сложные предложения с придаточными причины.<br>Иярчен сәбәп жөмлэлә кушма жөмлэләр. | Иярчен жөмлэләрне аера белү                                   | Тартма, пыяла                         | 15.02<br>22.02 |  |
| 12 | Направления глаголов.<br>Фигыль юнәлешләрә.                                         | Фигыль юнәлешләрән аера белү                                  | Алдашу,шаулашу,<br>Югыйсә             | 1.03<br>8.03   |  |
| 13 | Сложные предложения с придаточными условия.<br>Иярчен шарт жөмлэлә кушма жөмлэләр.  | Иярчен шарт жөмлэләрнең аналитик, синтетик төрләрән аера белү | Шәбрәк, капшау,<br>адашырга, ярым үле | 15.03<br>22.03 |  |
| 14 | Начало и конец текста.<br>Текстның башлам һәм бетем өлеше.                          | Текстның башлам һәм бетем өлеше турында төшенчәсен белү       |                                       | 5.04<br>12.04  |  |
| 15 | Повторение глагола и прилагательных.<br>Сыйфат һәм фигыльләрне кабатлау.            | Сыйфат,фигыль төрләрән белү                                   | Утлы табага бастыру                   | 19.04<br>26.04 |  |
| 16 | Придаточное предложение условия.<br>Иярчен шарт жөмлә.                              | Иярчен шарт жөмләне белү                                      | Куандым. Тары                         | 3.05<br>10.05  |  |
| 17 | Иярчен жөмлэлә кушма жөмлэләрне кабатлау.                                           | Иярчен кире жөмләне аера белү                                 | Ис китү, дөньяга килү,шифа,           | 17.05<br>24.05 |  |

## Эш программасына төзөтмөлөр кертү бите

[illegible]

